

בס"ד ♦ שב"ק פרשת כי תצא ♦ יא' אלול תשע"ד ♦ עלון 114 – שנת שמיטה

העלון יצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

צמצום ולא התנגדות

במידי דרבנן כשביעית בזמן הזה... שטיקק עשייתה הוא משום זכר... וכל מה שעושים מצד המצווה יש זכר.. וכשנוכח... בשוב השם שבות עמו שנראה כולנו הדרת המצוות התלויות בארץ ונשמח מאוד בכל מה שקיימנו ונשתמר לנו עד אז זכרון המצווה. (שבת הארץ)

פִּי תִצָּא לְמַלְחָמָה... וְרֵאִיתָ בַּשְּׂבִיָּה אֵשֶׁת יִפֹּת תֹּאֵר וְחִשְׁקָתָּ בָּהּ וְלִקְחָתָּ לָךְ לְאִשָּׁה (דברים כא, י-יא)
נאמר במסכת קידושין: " וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה' - לא דברה התורה אלא כנגד יצר הרע, שאם אין הקב"ה מתירה, ישאנה באיסור.

ואמרו בלשון זה: מוטב שיאכלו ישראל בשר שחוטות, ואל יאכלו בשר נבלות". בפרשת יפת תואר אנו לומדים מסכת חינוכית בכיוון היצרים והכוחות הטבעיים באדם. תגובה לא נכונה יכולה להביא להתנגדות עמוקה, להתחפרות בעמדה, לאטימות וחוסר הקשבה.

המציאות אליה נכנס חייל בשעת מלחמה מצריכה תגובה נכונה. התורה לא פוסלת לגמרי את איסור הקשר עם יפת התואר, אלא מצמצמת את האיסור: "מוטב שישאנה בהיתר ולא באיסור". כדוגמת המציאות התאונתית הנ"ל, אנו כמדריכים ומחנכים נתקלים לפעמים בהתדרדרות שלילית של חניכינו, ותגובתנו לפעמים היא התנגדות מוחלטת ותקיפה. התנגדות מוחלטת זו עלולה להביא את חניכינו לתגובת 'אנטי' והתחפרות בעמדתם.

נכון, לפעמים צריך להתנגד בצורה תקיפה, אך צריך לחשוב פעמיים האם השימוש בדרך זו הוא הכרחי ומוצדק. יש מקרים בהם צריך לדעת לא להתנגד אבל לצמצם. לפעמים ההגבלה מביאה למחשבה מחודשת, הצמצום מביא לידי רצון לשמוע, לקבל ואפילו לשנות.

שבת שלום

למשפחת כיתה יא/3 שלוחה ברכת שבת שלום

יו"ל ע"י כיתה יא/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות

הפרות שהורעלו

תושב אחד המושבות, יהודי ירא ושלם, ששבת בשנת השמיטה והפקיר שדותיו, נתן לפני ר"ה בשדותיו כמות ריסוס מוגדלת, בכדי שלא יצטוך לרסס השדה בשביעית. כשהלך בשמחת תורה בבוקר לבית הכנסת הציץ לרפתו וראה והנה פרותיו שוכבות ובטנן נפוחה. נזכר לפתע, "אבוי לי, ודאי אכלו הפרות מעשבי השדה המרוסס ועלולות הן למות."

מה יעשה, יקרא לרופא, הרי חג היום, ועלול הוא לחלל חג, נכנס לבית הרב מנדלסון זצ"ל וסיפר לזה מאורע, אמר לו הרב שיהיה בטוח שבזכות שמירת שמיטה לא ינזק, היהודי הלך בשמחה לביתה כנסת וקפץ מרוב שמחה בהקפתו עם ספר התורה, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף...

במוצאי החג הזעיק את הרופא, בדק הלה את מצבן ואמר כי אין מה לעשות הפרות הורעלו, תוך 24 שעות עומדות למות. היהודי לא הזיל דמעה אחת, על הפסד ממונו, ולא חש לעוברי ארח שאמרו לו "המקום ימלא חסרונך", הוא בשלו, "הרב הבטיח לי שלא יקרה נזק".

עברו עשרים וארבע שעות והנה פלא, הפרות קמו מרבצן, והתהלכו ברפת. הנס היה בפי כל אנשי המושבות בזכות שמירת שמיטה, לא אירע נזק.

שו"ת דבר השמיטה

שאלה:

לפי מה שלמדתי, מטרתה של השמיטה לחזק את האמונה בה', לחזק את השוויון בני האנשים וכד'. כיצד באה לידי ביטוי השמיטה בימינו, כאשר רוב העם (כמעט כולו) אינם עובדי אדמה?

תשובה:

טעמי מצוות אינם משפיעים דינית, וכידוע לשמיטה נאמרו טעמים רבים (עייני בספר במעגלי השביעית (מדרשת הגולן), "השמיטה וטעמיה" הרב ניסים אלקים, שמיטה תדריך למודי - הרב מנחם בורנשטיין. ועוד ספרים שעוסקים בשאלת טעמי המצווה והשפעתם המעשית. גם כיום אפשר לבטא את קדושת הארץ והפירות (דבר שרוב הציבור יכול להתקל בו), וא"כ כדאי אולי להדגיש יותר טעמים אלו מאשר טעמי החקלאים, אבל לעולם צריך לדעת שהטעמים אינם עיקר המצווה.

בברכת התורה והארץ

הרב יהודה הלוי עמיחי

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד

יו"ל ע"י כיתה יא/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות